

۲۰۱۸/۰۵/۲۴

دوکتور نوراحمد خالدی

ترکیب قومی نفوس افغانستان

ماه می ۲۰۱۸

موقعیت افغانستان به مثابه چهار راه مدنیتها ناگزیر بالای ترکیب قومی نفوس کشور تأثیر نموده است. در افغانستان بیش از شانزده قوم از جمله پشتون، تاجیک، هزاره، ازبک، ایماق، پشه ای، عرب، قرقیز، ترکمن، بلوچ، قزلباش، بیات، هندو، سیک و غیره زندگی میکنند. هر آنچه ما را به مثابه یک کتله مردم از مردم کشورهای همسایه متمایز میسازد مبانی هویت ملی ما هستند. اسم افغانستان، ملیت مردم افغان، فرهنگ افغانی که متشکل از عناصر پشتونوالی و فرهنگ خراسانی است، زبانهای رسمی پشتو و دری مروج در کشور، گذشته تاریخی کشور ما، مبارزات قهرمانانه نیاکان ما برای کسب استقلال سیاسی و ایجاد اولین دولت مستقل بومی در این سرزمین، حفظ استقلال و دفاع از آن در مقابل متجاوزین و گسترش نفوذ و منافع کشور ما در منطقه همه برخی از اجزای هویت ملی ما را میسازند.

نفوس اقوام در کشور هرگز بصورت رسمی از طرف دولتهای افغانستان جمع آوری و نشر نشده است. در سرشماری سال ۱۳۵۸ (اولین و آخرین سرشماری رسمی در افغانستان) با آنکه سوال قوم در آغاز شامل پرسشنامه شده بود اما با آغاز سرشماری دولت تصمیم گرفت برای جلوگیری از اختلال عملیات سرشماری و جلوگیری از خطر زیر سوال بردن صحت ارقام جمع آوری شده در آینده، سوال مربوط به اقوام افراد را حذف نماید. بنابر این تصمیم از قوم و ملیت مردم سوال نشد.

یکی از راههای تخمین تقریبی نفوس اقوام استفاده از احصایه های نفوس ولسوالیها و تخمین فیصدی ترکیب نفوس مسکون اقوام ساکن ولسوالیها با استفاده از دانش محلی از قرأ و قصابات مربوطه میباشد که بر اساس آن میتوان نفوس اقوام ولایات و کشور را تخمین نمود.

در طول چند صد سال گذشته تخمین هایی در مورد نفوس اقوام کشور توسط مراجع مختلف صورت گرفته که تمامی آنها قوم پشتون را بزرگترین قوم بر شمرده و فیصدی نفوس این قوم را از ۳۸ فیصد تا ۷۰ فیصد تخمین کرده اند که خلاصه آن در جدول ذیل منعکس شده است:

در جدول آتی تخمین فیصدی های ترکیب قومی نفوس افغانستان توسط مولفین و منابع مختلف خلاصه شده است:

تخمین فیصدی های ترکیب قومی نفوس افغانستان توسط مولفین و منابع مختلف

مجموع (فیصد)	سائر اقوام %	ازبک %	هزاره %	تاجک %	پشتون %	منبع	مولف
100	10	6	9	12.4	62.73	بنیاد واک ناروی 1999	یک سروی و تحقیق شش ساله
100	4	3	3	30	60	افغانستان 1960	مکس کلومبرگ
100	9.9	6	9	12.4	62.7	تولد مجدد افراطیت در افغانستان ، طالبان لندن 1998	ویلیام میلی
100	10	5	5	20	60	جغرافیای دنیا چاپ پنجم ایران	محمد محبوب و ف یآوری
100	11.4	8.6	8.6	18.6	52.8	نفوس جهان 1981 اتحاد شوروی	پروفیسور سی آ بروک
100	20			20	60	افغانستان کابل 1955	پروفیسور محمد علی
100	***40				60	زبان ملی افغانستان اتحاد شوروی 1964	پروفیسور اسلانوف
100	11	6	9	12	62	سیستم فدرالی در افغانستان پاکستان 2000	محمد انعام واک
100	13	8	8	21	50	پاکستان 1995	شماره 42-43 جریده افغان ملت
100	1.9	8	2.7	28.7	58.7	تاریخ و ایجاد افغانستان لندن 1980	عبدل احمد المیر
100	17			13	70	تاریخ و ایجاد افغانستان ایران 1987	عبدل ولیان
100	30			20	50	مجله سخن	علی اکبر جعفریان
100	16	7	6	25	46	افغانستان 1973 امریکا	لوی دوبری
100	12	6	19	25	38	افغانستان 1997 امریکا	ورلد الماناک
100	100				55-65	زبانهای بزرگ دنیا 1987	مکینزی
100	14	8	10	23	45	افغانستان	انتونی
100	6.7	10	11.6	16.3	55.4	نتایج نشر شده انتخابات	انتخابات ۲۰۰۴ ریاست جمهوری*
100	9	9	**13	27	42	حقایق در مورد افغانستان	سی آی ا CIA
100	5.7	12	12.2	26.4	43.7	اکادمیا، 2016	دوکتور نوراحمد خالدی

* حامد کرزی (پشتون) ۵۵،۴٪ یونس قانونی(تاجک) ۱۶،۳٪ محمد محقق (هزاره) ۱۲،۲٪ رشید دوستم (ازبک) ۱۲٪.

** هزاره ۹٪ و ایماق ۴٪ (مجموع=۱۳٪).

*** بشمول تاجک، هزاره، ازبک

اولین کسیکه برای بار اول به تخمین نفوس اقوام افغانستان دست زد مونت ستوارت الفونستون انگلیسی در سال ۱۸۰۹ بود. موصوف و تیم معیتی تحقیقاتی او بر اساس تخمین نفوس مناطق مختلف در فی کیلومتر مربع و ترکیب قومی مناطق مذکور نفوس اقوام تحت حاکمیت دولت افغانستان را در کتاب خود تخمین و درج میکند. (الفونستون، گزارش سلطنت کابل و ملحقات آن در هندوستان، تاری و فارس).

hundred to the square mile, was allowed to any large tract except Cashmeer, and sometimes (as in the whole country of the Hazaurehs) only eight souls were allowed to the square mile.

The different nations who inhabit the kingdom of Caubul were supposed to contribute to the population in the following proportions :—

Afghauns	4,300,000
* Beloches	1,000,000
* Tartars of all descriptions.	1,200,000
Persians (including Taujiks).	1,500,000
Indians (Cashmeerees, Juts, &c.)	5,700,000
Miscellaneous tribes	300,000

طوریکه میبینیم ارقام فوق ترکیب قومی نفوس مناطق تحت حاکمیت دولت افغان را در سالهای (1809-1810) هنگام سفر الفونستون و هیات تحقیقاتی و تشریفاتی ۲۰۰ نفره او به افغانستان نشان میدهد. هرگاه با استفاده از این معلومات بکشیم ترکیب قومی نفوس افغانستان را بر اساس سرحدات بعد از معاهده دیورند و سرحدات سال 1880 تخمین نماییم جدول آتی بدست خواهد آمد:

تخمین نفوس اقوام افغانستان توسط مونتستوارت الفونستون سال 1810م

	تخمین نفوس مطابق سرحدات سال 1810 (الفونستون)		تخمین نفوس سال 1810 مطابق سرحدات معاهده دیورند (خالدی)	
	تعداد 1810	فیصدی 1810	تعداد 1810	فیصدی 1810
افغانها (پشتونها)	4,300,000	31.2%	2,150,000	43.7%
بلوچها	1,000,000	7.2%	125,000	2.5%
تارتارها (تمام اقوام ترکتبار بشمول هزاره ها)	1,200,000	8.7%	1,200,000	24.4%
فارسیها (بشمول تاجیکها)	1,300,000	9.4%	1,300,000	26.4%
هندها (کشمیریها، جتها، متفرقه...)	5,700,000	41.3%	-	0.0%
اقوام متفرقه	300,000	2.2%	150,000	3.0%
مجموع	13,800,000	100.0%	4,925,000	100.0%

باتوجه به آنکه در سرشماری سال 1979 مجموع نفوس کشور را 14.5 میلیون نفر تخمین گردید (مسکون 13 میلیون، کوچی 1.5 میلیون) تعداد تخمینی نفوس در سال 1810م مطابق جدول فوق که بالغ بر 4.9 میلیون نفر را

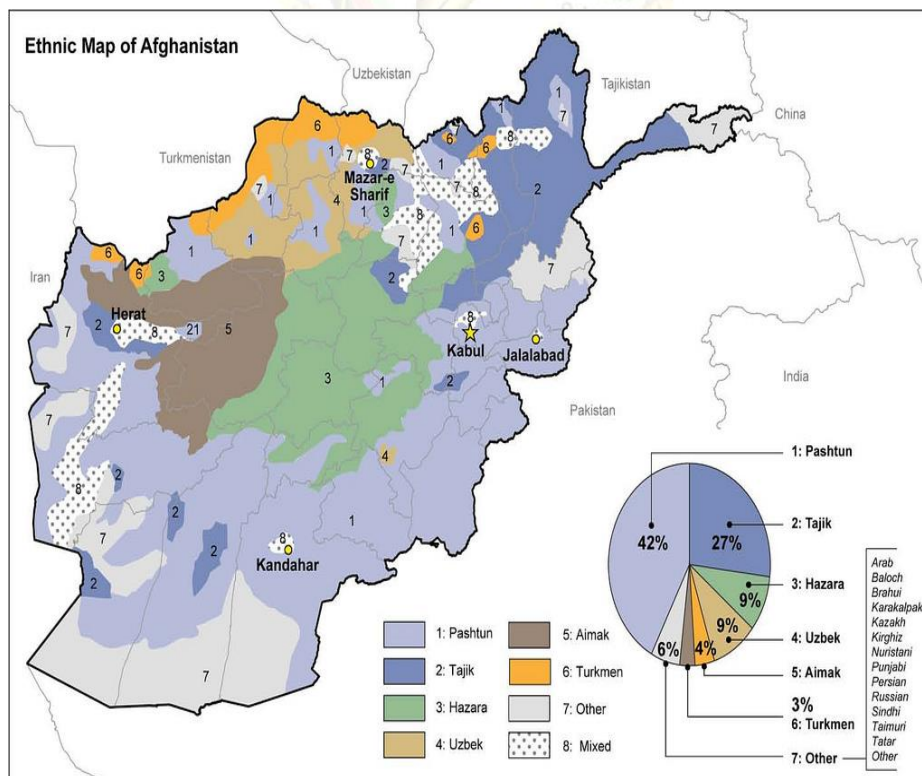
نشان می‌دهد یک تخمین قابل دقت و قریب به یقین معلوم می‌گردد. بر اساس این سنجشها در فاصله 169 سال که از سفر الفونستون میگذرد میزان متوسط رشد سالانه نفوس در حدود 0.67% (فیصد) بوده است. این میزان با نرخ متوسط رشد نفوس 0.4% هندوستان در سالهای 1870 تا سال 1920 که 0.4 فیصد که تا اواخر عصر استعمار از 1.3% بیشتر نگردید (مقایسه تاریخ هندوستان و اندونیزیا. مجموعه مقالات، بلوسه و ان بوت، نیویارک 1978، ص 2) قابل مقایسه است.

هرگاه ترکیب قومی فوق را با تخمین نفوس رسمی کشور در سال جاری 2017/2016 در نظر بگیریم جدول زیر بدست می آید:

تخمین تعداد نفوس افغانستان با ترکیب قومی در سال 2017/2016

مجموع نفوس	سایر اقوام	بلوچ	هزاره	ازبک و ترکمن	تاجیک	پشتون	
29,200,000	889,340	730,000	3,562,400	3,562,400	7,707,614	12,747,208	تعداد نفوس
100.0%	3.0%	2.5%	12.2%	12.2%	26.4%	43.7%	فیصدی

در سالهای اخیر موسسات بین المللی نقشه های ترکیب نفوس قومی کشور را نشر کرده اند. از آن جمله نقشه آتی از ترکیب قومی نفوس افغانستان و توزیع جغرافیایی اقوام توسط اداره مرکزی استخبارات امریکا (سی آی آی) و اداره مرکزی استخبارات جغرافیایی امریکا نشر شده است :

Source: GAO analysis of Central Intelligence Agency and National Geospatial-Intelligence Agency data; National Geospatial-Intelligence Agency and Map Resources (maps).

بر اساس تخمینهای فوق اداره مرکزی استخبارات امریکا (سی آی آی) و اداره مرکزی استخبارات جغرافیایی امریکا ترکیب قومی نفوس افغانستان از قرار آتی میباشد: پشتون 42 فیصد، تاجیک 27 فیصد، هزاره 9 فیصد، ازبک 9 فیصد، ایماق 4 فیصد، ترکمن 3 فیصد، و سایر اقوام جمعاً 7 فیصد نفوس افغانستان را تشکیل میدهند.

پایان

